

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет музичного мистецтва
Кафедра хорового диригування та академічного співу

КОНЦЕРТНО-КАМЕРНИЙ СПІВ

Програма та навчально-методичні матеріали

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
освітньо-професійна програма «Академічний спів»
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Харків - 2025

УДК 784.3
К65

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 4 від 29.10.2025 р.)

Рецензенти:

Олена Смирна викладач кафедри хорового диригування та академічного співу Харківської державної академії культури.

Олексій Коноров, доктор мистецтва, голова циклової комісії «Вокально хорове мистецтво», викладач класу диригування та академічного сольного співу Харківського музичного фахового коледжу імені Б.М. Лятошинського.

Укладачі:

Вікторія Гіголаєва-Юрченко, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хорового диригування та академічного співу Харківської державної академії культури.

Лариса Давидович, старший викладач кафедри хорового диригування та академічного співу Харківської державної академії культури.

К65 Концертно-камерний спів : програма та навч.-метод. матеріали [до курсу], галузь знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальність 025 «Музичне мистецтво», освіт.-профес. програма «Академічний спів», перший (бакалавр.) рівень вищої освіти / М-во культури та стратег. комунікацій України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т музич. мистецтва, Каф. хорового диригування та академ. співу ; [уклад.: Вікторія Гіголаєва-Юрченко, Лариса Давидович]. — Харків : ХДАК, 2025. — 23 с.

Зміст курсу зорієнтований на формування у здобувачів професійних умінь і навичок виконання камерно-вокальних творів різних епох, жанрів і стилів. Він спрямований на розвиток художньо-інтерпретаційного мислення, сценічної культури, ансамблевої взаємодії та розуміння специфіки камерного вокального мистецтва в контексті академічної традиції.

Для викладачів, бакалаврів спеціальності 025 «Музичне мистецтво», ОП «Академічний спів», для слухачів системи підвищення кваліфікації та післядипломної освіти.

УДК 784.3.091(073.034)

© Харківська державна академія культури, 2025

© Гіголаєва-Юрченко В. О., 2025

© Давидович Л. В., 2025

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 7 (4/3) (3 рік); 4 (2/2) (4 рік).	Галузь знань: 02 Культура і мистецтво	Обов'язкова
Кількість роздів: 4 Кількість тем: 12	Спеціальність: 025 Музичне мистецтво Освітня програма: Академічний спів	Роки підготовки:
		3-й – 4-й
Загальна кількість годин: 210 год (3 рік); 150 год (4 рік).		Семестри
		5 – 8
Тижневих годин: для денної та заочної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи – 4	Перший рівень вищої освіти (бакалавр)	Індивідуальні практичні заняття
		70 год. (40/30) (3 рік) 60 год. (30/30) (4 рік)
		Самостійна робота
		140 год. (80/60) (3 рік) 90 год. (60/30) (4 рік)
		Види контролю: залік (5, 6, 8 семестр) екзамен (7 семестр)

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Концертно-камерний спів» посідає важливе місце серед спеціальних фахових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти. Вона становить фундамент навчального процесу й спрямована на формування у здобувачів високого рівня вокально-технічної майстерності, необхідної для професійної діяльності у сфері концертно-камерного виконавства.

Підготовка вокалістів-бакалаврів орієнтована на опанування комплексу професійних умінь, що забезпечують можливість успішно працювати у музичних закладах філармонійно-театрального спрямування, а також здійснювати педагогічну діяльність у спеціалізованих школах, студіях та закладах передвищої освіти.

Метою вивчення дисципліни є набуття здобувачами професійних компетентностей у сфері концертно-виконавської, музикознавчої, дослідницької та педагогічної діяльності, розвиток художнього мислення, формування індивідуального творчого стилю і підготовка до створення та реалізації власних виконавських концепцій у сфері вокального мистецтва.

Основні завдання курсу полягають у забезпеченні камерно-вокальної технічної підготовки здобувачів, що включає:

- ✓ формування академічної манери голосоутворення у межах концертно-камерного репертуару;
- ✓ розвиток повного діапазону голосу виконавця (у межах 2,5–3 октав);
- ✓ збереження тембральної індивідуальності голосу та вирівнювання регістрових переходів;
- ✓ дотримання орфоепічних норм української та іноземних мов;
- ✓ формування чіткої, виразної дикції;
- ✓ розвиток артистизму, сценічної культури, здатності до художнього втілення образу та творчого задуму композитора під час концертного виконання.

Передумови для вивчення дисципліни забезпечуються знаннями, отриманими під час опанування курсів історії та теорії вокального виконавства, вокальної методики, а також набутим особистим досвідом сольного співу.

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна.

Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння музично-професійної діяльності.
	ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
	ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
	ЗК 13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
	ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	ЗК 16. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 18. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, осмислювати власний досвід та передавати його іншим у процесі викладання.	
ЗК 20. Здатність проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів.	

Спеціальні (фахові) компетентності	<p>СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва, міждисциплінарні зв'язки між музичними та історичними подіями у світовій та українській культурі, досягненнями у мистецтві і літературі.</p>
	<p>СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.</p>
	<p>СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу в музичній, зокрема вокально-виконавській і педагогічній діяльності.</p>
	<p>СК 10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та вокального репертуару.</p>
	<p>СК 14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.</p>
	<p>СК 16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.</p>
	<p>СК 19. Здатність застосувати професійно-педагогічну методика роботи (розспівування та відбору вокальних вправ, розучування пісні, роботи над розвитком співочого діапазону, вокальною технікою, сценічним образом, специфіки сценічного руху, акторської майстерності співака).</p>
	<p>СК 20. Здатність демонструвати достатньо високий рівень акторської майстерності, мистецтва сценічного руху та спроможність до самовдосконалення через застосування відповідних практичних і репетиційних методик.</p>
	<p>СК 21. Здатність інтегрувати професійні знання та навички академічного співу і використовувати їх у процесі концертно-виконавської діяльності та сценічної презентації вокальних творів.</p>

3. Заплановані результати навчання

Програмні результати навчання	РН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.
	РН 2. Володіти методами та навичками ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів.
	РН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
	РН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.
	РН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
	РН 6. Демонструвати спроможність до осягнення історико-теоретичних проблем в галузі музичного мистецтва та виконання самостійної роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.
	РН 7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу.
	РН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
	РН 10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з вокальним колективом.
	РН 11. Застосовувати теоретичні знання з теорії та історії вокального виконавства, художньо-стильових засад вокальної музики у виконавській та педагогічній діяльності.
	РН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
	РН 13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
	РН 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання вокалу.
	РН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
	РН 16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних

<p>принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.</p>
<p>РН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.</p>
<p>РН 18. Вміти спілкуватися (як рідною, так і іноземними мовами) з представниками музичних культур України та зарубіжжя, державної адміністрації та місцевого самоврядування, громадськими організаціями, представниками ЗМІ, керівниками, підлеглими, колегами та учнями.</p>
<p>РН 20. Володіти методами та навичками підготовки камерно-концертних виступів, репетиційної роботи.</p>

4. Критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для заліку)	Критерії оцінювання виконання
1	2	3	4
90-100	A	відмінно	Здобувач демонструє високий рівень вокально-виконавської майстерності, технічної точності та художньої виразності. Володіє усіма засобами вокальної інтерпретації, глибоко розкриває зміст камерного твору, забезпечує ансамблеву єдність із концертмейстером. Сильово вірно інтерпретує твори різних епох і національних шкіл, проявляє сценічну свободу, переконливість і артистизм
82-89	B	добре	Здобувач упевнено володіє вокальною технікою, має стабільне дихання, чисту інтонацію, чітку дикцію. Виявляє достатню глибину художнього мислення, демонструє добрий рівень взаємодії з акомпаніатором. Виконання відзначається цілісністю образу, але може мати незначні неточності у динаміці, фразуванні чи сценічній поведінці.
74-81	C		Здобувач володіє основами техніки та інтерпретації концертно-камерного

			репертуару. Має розвинене відчуття стилю та виразності, однак не завжди досягає рівноваги між вокальною технікою й художнім змістом. Виконання може бути дещо напруженим або недостатньо інтонаційно стабільним.
64-73	D	задовільно	Здобувач має загальні навички концертного співу, проте виявляє помітні технічні або інтонаційні похибки. Художня інтерпретація поверхова, відчувається брак розуміння стилістики твору та сценічної впевненості. Не завжди витримується ансамблева злагодженість з акомпаніатором.
60-63	E		Здобувач продемонстрував лише базові знання і мінімальні практичні навички. Виконання нестійке, фразування й дикція недосконалі, художній рівень низький. Взаємодія з концертмейстером випадкова, не усвідомлена.
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач має фрагментарні знання й не володіє основними принципами камерного співу. Виконання неточне, без вокальної опори й художнього осмислення. Відсутня ансамблева узгодженість, сценічна поведінка невпевнена.
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач не володіє базовими вокальними навичками та не здатний до виконання камерного репертуару. Виконання хаотичне, без технічної та художньої підготовки. Не розуміє змісту та форми музичного твору

5. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		п	сем	інд	с.р.
Курс III					
5 семестр					
Розділ 1. Формування виконавських навичок у процесі опанування камерно-вокального репертуару					
Тема 1. Особливості голосоведіння в практичному вихованні співацької камерно-вокальної техніки.	30			10	20
Тема 2. Робота з вибору репертуару.	60			20	40
Тема 3. Підготовка до сценічного виконання творів.	30			10	20
Разом за розділ 1	120			40	80
6 семестр					
Розділ 2. Виконавсько-виразні аспекти інтерпретації камерно-вокального репертуару					
Тема 4. Розвиток виконавської виразності та динаміки у камерно-вокальних творах.	30			10	20
Тема 5. Робота з вибору репертуару.	30			10	20
Тема 6. Підготовка до сценічного виконання творів.	30			10	20
Разом за розділ 2	90			30	60
Усього годин	210			70	140
Курс IV					
7 семестр					
Розділ 3. Художньо-виконавська інтерпретація та сценічна реалізація камерно-вокальних творів					
Тема 7. Удосконалення виконавської виразності у камерно-вокальних творах.	25			10	15
Тема 8. Робота з вибору репертуару.	45			15	30
Тема 9. Підготовка до сценічного виконання творів.	20			5	15
Разом за розділ 3	90			30	60
8 семестр					
Розділ 4. Формування сценічної та інтерпретаційної майстерності вокаліста					
Тема 10. Працювання над концертною агогікою.	20			5	15
Тема 11. Робота з вибору репертуару.	20			10	10
Тема 12. Підготовка до сценічного виконання творів.	20			15	5
Разом за розділ 4	60			30	30
Усього годин	150			60	90

6. Зміст та етапи роботи над камерно-вокальною майстерністю

Протягом третього та четвертого курсів навчання робота з кожним здобувачем спрямована на послідовне вдосконалення технічних і художньо-виразних аспектів камерно-вокального виконавства.

На третьому курсі основна увага зосереджується на чистоті інтонації, розвитку кантиленного звучання, динамічної гнучкості та виразності під час виконання нескладних камерно-вокальних творів. Важливим напрямом є формування навичок ансамблевого слуху, розвиток чуття стилю та сценічної поведінки.

На четвертому курсі навчання акценти зміщуються на художньо-виразне виконання творів середнього рівня складності, поглиблення інтерпретаційного мислення, удосконалення сценічної впевненості та артистичної самостійності. Кожен здобувач засвоює основи стилістично виваженого виконання вокальних жанрів, поглиблює володіння динамічними та тембровими відтінками голосу, формує власну інтерпретаційну манеру, художню індивідуальність і гармонійність сценічного образу.

Курс III

5 семестр

Розділ 1.

Формування виконавських навичок у процесі опанування камерно-вокального репертуару

Тема 1. Особливості голосоведіння в практичному вихованні співацької камерно-вокальної техніки

Аналіз особливостей голосоведіння у камерному вокалі. Формування плавності мелодійної лінії, дихальної підтримки та кантиленного звучання. Розвиток інтонаційної точності, фразування, нюансування. Відпрацювання навичок ансамблевої взаємодії з концертмейстером. Застосування принципів *bel canto* у камерно-вокальному стилі.

Тема 2. Робота з вибору репертуару

Критерії добору творів відповідно до голосового типу, рівня підготовки та художніх завдань. Ознайомлення з класичним і сучасним камерно-вокальним

репертуаром українських та зарубіжних композиторів. Формування індивідуальної репертуарної лінії студента. Аналіз тексту, музичної форми й образно-емоційного змісту твору. Практичне ознайомлення з особливостями виконання романсу, арії, пісні, мініатюри.

Тема 3. Підготовка до сценічного виконання творів

Відпрацювання художньо-технічних навичок сценічного виконання. Формування психологічної готовності до виступу. Робота над інтерпретацією музично-поетичного образу. Взаємодія з акомпанементом, мікродинаміка і темпоритм. Репетиційна підготовка до академічних концертів і залікових виступів.

6 семестр

Розділ 2.

Виконавсько-виразні аспекти інтерпретації камерно-вокального репертуару

Тема 4. Розвиток виконавської виразності та динаміки у камерно-вокальних творах Осмислення ролі динамічних відтінків у розкритті художнього образу. Відпрацювання засобів вокальної експресії: тембру, дихання, артикуляції, резонансу. Поглиблена робота над змістовною інтонацією, кантиленою, художнім словом. Виконання творів із контрастною динамікою і складною емоційною драматургією.

Тема 5. Робота з вибору репертуару

Самостійне формування індивідуальної концертної програми. Поглиблений аналіз авторського стилю, вокальної складності, жанрових особливостей. Розширення знань про український і світовий камерно-вокальний фонд. Підготовка творів різних епох і стилів для участі в академічних концертах.

Тема 6. Підготовка до сценічного виконання творів

Відпрацювання сценічної культури виконавця: постава, міміка, емоційна подача. Формування елементів артистизму, природності сценічної поведінки. Робота над цілісністю інтерпретації й драматургічною логікою виступу. Підготовка до відкритих заліків і творчих конкурсів.

Курс IV

7 семестр

Розділ 3.

Художньо-виконавська інтерпретація та сценічна реалізація камерно-вокальних творів

Тема 7. Удосконалення виконавської виразності у камерно-вокальних творах

Поглиблена робота над інтерпретацією вокальних мініатюр. Розвиток тембрової гнучкості, емоційного діапазону, стилістичної точності. Вироблення індивідуальної манери виконання. Аналіз поетичного тексту як основи вокальної драматургії.

Тема 8. Робота з вибору репертуару.

Підбір творів для випускної програми. Розширення жанрового і стилістичного спектра: від бароко до сучасності. Підготовка циклічних форм (романсові цикли, концертні серії). Самостійний аналіз складних вокальних партій з урахуванням технічних і художніх вимог.

Тема 9. Підготовка до сценічного виконання творів.

Відпрацювання цілісного художнього образу у рамках концертної програми. Психологічна стійкість, концентрація уваги, керування емоційною енергією. Відшліфовування ансамблевої взаємодії з концертмейстером. Виступи на кафедральних та академічних заходах.

8 семестр

Розділ 4.

Формування сценічної та інтерпретаційної майстерності вокаліста

Тема 10. Працювання над концертною агогікою.

Поглиблене розуміння агогічних відхилень як засобу виразності. Формування почуття темпоритму, внутрішнього дихання фрази. Використання *rubato*, *ritardando*, *accelerando* у художньо-доцільному контексті. Практична робота над індивідуальною інтерпретацією концертних творів.

Тема 11. Робота з вибору репертуару.

Завершальне формування випускного репертуару. Добір творів для державного іспиту. Баланс між технічно складними і художньо насиченими композиціями. Створення сценічно й емоційно цілісної програми.

Тема 12. Підготовка до сценічного виконання творів.

Репетиційна і концертна апробація випускної програми. Художнє й психологічне самовираження на сцені. Удосконалення сценічного руху, пластики, невербальної виразності. Демонстрація професійного рівня вокальної та артистичної майстерності під час підсумкового виступу.

Репертуарна спрямованість

Добір репертуару здійснюється з урахуванням індивідуальних можливостей голосу, стилістичних уподобань і рівня підготовки здобувача. Вибрані твори повинні відображати різні стилі, епохи, жанрові типи (арія, романс, пісня, елегія, баллада, молитва) та продемонструвати поступове зростання технічної і художньої майстерності здобувача.

III курс – чотири нескладні концертні арії або арії кантатно-ораторіального жанру; чотири вітчизняних камерних твори одного композитора.

IV курс – чотири концертні арії; чотири камерно-вокальні твори.

7. Методичні рекомендації до самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів є невід’ємною складовою освітнього процесу з дисципліни «Концертно-камерний спів» і передбачає систематичну, цілеспрямовану діяльність здобувача, спрямовану на закріплення, поглиблення та вдосконалення набуття професійних вокально-виконавських навичок.

Річний обсяг самостійної роботи становить 140 годин для III курсу та 90 годин для IV курсу. Її зміст визначається індивідуальними вокально-методичними рекомендаціями викладача у класі сольного співу та узгоджується з репертуарним планом.

Самостійна робота з дисципліни «Концертно-камерний спів» є провідною складовою освітнього процесу, що забезпечує глибоке засвоєння теоретичних і практичних знань, отриманих на індивідуальних заняттях, і сприяє

формуванню професійної майстерності майбутнього вокаліста. Її значення полягає не лише у технічному вдосконаленні, а й у вихованні виконавської самостійності, розвитку художнього мислення, творчої ініціативи та здатності до самоаналізу власної виконавської діяльності.

Самостійна робота має бути регулярною, систематичною та цілеспрямованою, проводиться під постійним педагогічним супроводом викладача, але з поступовим розширенням елементів творчої самостійності здобувача. Вона визначається індивідуальними вокально-методичними рекомендаціями викладача, що враховують особливості тембру, діапазону, психофізіологічного типу співака, його сценічного темпераменту та рівня підготовки.

Основні напрями самостійної роботи здобувачів

1. *Опрацювання нотного матеріалу.* Самостійна робота з нотним текстом має на меті не лише запам'ятовування мелодії, а й усвідомлене відтворення композиторського задуму. Під час вивчення камерно-вокальних творів необхідно звертати увагу на точне дотримання авторського тексту, знаків динаміки, артикуляції, штрихів, агогічних відтінків, фразування та метроритмічної організації. Виконавець повинен усвідомлювати взаємозв'язок між поетичним і музичним текстом, логіку розвитку образу, закономірності драматургії твору. Доцільно спершу пропрацьовувати твір у повільному темпі з чіткою вимовою тексту, поступово доводячи його до концертного рівня виконання.

2. *Робота над вокально-технічними навичками.* Основу професійного співу становить володіння стабільною вокальною технікою. У процесі самостійної роботи здобувач має щоденно виконувати спеціально підібраний комплекс вправ для розвитку: співочого дихання (вміння регулювати опору звуку, розподіл дихального потоку); інтонаційної точності (спів у межах чистих інтервалів, робота зі строем і слуховим контролем); рівного голосоведення (плавні переходи між регістрами, узгодження грудного та головного звучання); тембрової гнучкості (збереження природної забарвленості голосу в усіх динамічних градаціях). Вправи мають виконуватись щоденно у поєднанні з короткими відпочинками, щоб уникнути перевтоми голосового апарату. Рекомендується поступово ускладнювати технічний

матеріал, переходячи від вокалізів до художніх творів із подібними технічними завданнями.

3. Аналітична робота над музичним текстом і стилем. Кожен камерно-вокальний твір вимагає глибокого аналітичного осмислення. Здобувач має визначити форму, гармонічні та ритмічні особливості, інтонаційні лінії, поетичний підтекст і стилістичні риси епохи. Доцільно вивчати історичний контекст створення твору, біографію композитора, його ставлення до вокального жанру. Особливу увагу слід приділити традиціям виконання творів різних національних шкіл – німецької Lied, французької *mélodie*, італійської арії чи української пісенної традиції. Це допомагає формувати стильову точність і виконавську достовірність.

4. Мовно-орфоенічна підготовка. Камерно-вокальний репертуар охоплює твори різними мовами, тому важливим аспектом є правильна артикуляція та орфоенічна точність. Здобувач має працювати над фонетичними особливостями української, італійської, німецької, французької, англійської мов, вивчати правила співочої вимови голосних і приголосних, тренувати чіткість дикції через скоромовки, вокалізи на тексті, інтонаційні вправи. Рекомендується застосовувати *вокально-фонетичний метод*, який поєднує роботу над вимовою з одночасним формуванням звукового резонансу. Правильна артикуляція є запорукою виразності та емоційної правдивості виконання.

5. Розвиток сценічної культури та артистизму. Камерний спів потребує особливої уваги до сценічної виразності – уміння передавати зміст твору через міміку, жестику, погляд, пластику тіла, позу. У процесі самостійної підготовки слід відпрацьовувати сценічні мізансцени, рухи, входження у роль, контакт із публікою та акомпаніатором. Виконання творів у домашніх чи аудиторних умовах з імітацією концертної ситуації сприяє подоланню хвилювання, формує впевненість і природність сценічної поведінки.

6. Самоконтроль і самооцінка виконання. Важливим елементом професійного становлення співака є вміння самостійно аналізувати своє виконання. Здобувач має періодично здійснювати аудіо- та відеозаписи співу, відзначаючи сильні й слабкі сторони: точність інтонації, дихальну рівновагу, темброву стабільність, емоційну виразність. Рекомендується вести *щоденник самостережень*, де фіксуються результати роботи, фізичний і емоційний

стан, педагогічні рекомендації та власні висновки щодо покращення виконання. Такий підхід розвиває усвідомленість у процесі навчання і допомагає уникнути типових помилок.

7. Підготовка до публічного виконання. Підготовка концертної програми – завершальний етап самостійної роботи. Здобувач має вміти грамотно будувати програму, враховуючи контрастність жанрів, темпів і тональностей, драматургію виступу. Необхідно практикувати виконання репертуару перед невеликою аудиторією (одногорупники, акомпаніатор, викладач), поступово розширюючи концертну практику. Під час підготовки до заліку або виступу важливо враховувати сценічну етику, зовнішній вигляд, манеру поведінки, уміння зберігати зібраність та емоційний баланс під час виступу.

Організаційно-методичні поради

1. Самостійна робота повинна проводитись щоденно 30-45 хвилин у спокійному середовищі з хорошою акустикою.
2. Доцільно чергувати технічні заняття (вправи, вокалізи) з творчими (виконання художніх творів), що забезпечує баланс між фізичним і художнім розвитком голосу.
3. Рекомендується вести репертуарний журнал (щоденник), де фіксуються опрацьовані твори, їхні технічні труднощі, етапи засвоєння, педагогічні зауваження, власні спостереження.
4. Важливо дотримуватись вокально-гігієнічних норм: уникати надмірного навантаження, співати у зручному регістрі, підтримувати оптимальний рівень вологості повітря, берегти голос від переохолодження.
5. Особливу увагу слід приділяти психоемоційному стану співака, оскільки надмірне хвилювання або втома негативно впливають на якість звукоутворення.
6. Рекомендується слухати записи видатних виконавців різних шкіл (Дітріх Фішер-Діскау, Елізабет Шварцкопф, Соломія Крушельницька), аналізуючи манеру співу, інтонаційність, трактування стилю.

8. Форми та методи контролю

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу та формування професійних компетентностей із дисципліни «Концертно-камерний спів» здійснюється у формі поточного, періодичного та семестрового оцінювання.

Поточний контроль проводиться викладачем безпосередньо на індивідуальних заняттях і спрямований на перевірку рівня підготовленості здобувача до занять, правильності виконання вокально-технічних завдань, розвитку інтонаційної чистоти, дихальної координації, дикції та художньої виразності.

Періодичний контроль здійснюється у формі академічних концертів, конкурсів і творчих звітів кафедри, що дозволяє оцінити динаміку професійного зростання здобувача, його сценічну культуру, здатність до самостійної інтерпретації музичного матеріалу та художньо-естетичної реалізації виконавського задуму.

Семестровий контроль відбувається у формі заліку (або іспиту, залежно від навчального плану) та передбачає сольне виконання камерно-вокальної програми, відповідної до навчального рівня здобувача. Така форма контролю дозволяє комплексно оцінити технічну, художню та сценічну готовність здобувача, а також рівень засвоєння навчальної програми на певному етапі навчання.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний контроль та самостійна робота						залік	сума
5 семестр			6 семестр				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100
10	10	10	10	10	10		
7 семестр			8 семестр			40	100
T7	T8	T9	T10	T11	T12		
10	10	10	10	10	10		

10.Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11.Методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення:

1. Робочі програми навчальної дисципліни (3 – 4 курс).
2. Вокально-методичні матеріали.
3. Нотні матеріали.

12.Репертуарні списки

I. Арії з кантат та ораторій

1. Бах Й. С – арії з кантат: «Ich will dir mein Herze schenken» (BWV 244), «Bereite dich, Zion» (BWV 248), «Schlafe, mein Liebster» (BWV 213).
2. Ванхаль Й. Б. – арії з духовних кантат «Domine, ad adjuvandum me festina».
3. Вівальді А. – арії з кантат «Cessate, omai cessate», «Amor hai vinto».
4. Гайдн Й. – арії з ораторій «The Creation» («Nun beut die Flur»), «The Seasons» («Komm, holder Lenz»).
5. Гендель Г. Ф. – арії з ораторій «Messiah» («Rejoice greatly»), «Samson» («Let the bright seraphim»), «Judas Maccabaeus» («Come ever smiling liberty»).

6. Глюк К. В. – арії з опер-ораторій «Orfeo ed Euridice» («Che farò senza Euridice»), «Iphigénie en Tauride» («O malheureuse Iphigénie»).
7. Краус Й. М. –арія «Rans de la paix» з кантати «Olympie».
8. Мендельсон -Бартольдї Ф.– арії з ораторій «Elias» («Höre, Israel»), «Paulus».
9. Моцарт В. А. – арії з кантат «Exsultate, jubilate» («Alleluia»), «Davide penitente» («Fra l'oscure ombre funeste»).

II. Концертні арії

1. Бах Й. С. – «Non sa che sia dolore» (BWV 209).
2. Берліоз Г. – «La mort d'Ophélie» (романс-кантата).
3. Бетховен Л. ван – «Ah! perfido», «No, non turbarti».
4. Брамс Й. – «Wie Melodien zieht es mir», «Von ewiger Liebe», «Sapphische Ode».
5. Гуно Ш. – «O divine Redeemer», «Le Vallon».
6. Мендельсон Ф. – «Auf Flügeln des Gesanges», «Neue Liebe».
7. Моцарт В. А. – «Ch'io mi scordi di te», «Misera, dove son!», «Bella mia fiamma, addio!».
8. Россіні Дж. – «Assisa a piè d'un salice» (із «Otello»), «Giusto ciel!» (із «Mosè in Egitto»).
9. Сен-Санс К. – «Printemps qui commence» (із «Самсон і Даліла»), «Amour! viens aider ma faiblesse».
10. Шуберт Ф. – «An die Musik», «Gretchen am Spinnrade», «Du bist die Ruh».
11. Шуман Р. – «Widmung», «Meine Rose», «Die Lotusblume».

III. Зарубіжні камерно-вокальні твори (XIX–XX ст.)

Німецька школа:

1. Брамс Й. – «Feldeinsamkeit», «Botschaft», «Vergebliches Ständchen».
2. Вольф Г. – «Verborgenheit», «Mörrike-Lieder» («Er ist's», «Auf eine Christblume»).
3. Штраус Р. – «Zueignung», «Allerseelen», «Morgen!», «Cäcilie».

Французька школа:

1. Дебюссї К. – «Beau soir», «Mandoline», «Romance».
2. Дюпар Г. – «Chanson triste», «Phidylé».
3. Форе Г. – «Après un rêve», «Clair de lune», «Les berceaux».
4. Хан Р. – «L'heure exquise», «Si mes vers avaient des ailes».

Італійська школа:

1. Доніцетті С. – «Il sospiro», «L'amore», «Me voglio fa'na casa».
2. Паолуччі Ф. – «Nel cor più non mi sento».

3. Тості Ф. – «Ideale», «Non t'amo più», «La serenata».

Англійська та скандинавська школа:

1. Бріттен Б. – «The Salley Gardens», «Come you not from Newcastle?», «Cabaret Songs».
2. Воган-Вільямс Р. – «Silent Noon», «The Vagabond».
3. Гріг Е. – «Jeg elsker dig», «En Svane», «Solveigs sang».
4. Елгар Е. – «Pleading», «Speak, music!».
5. Сібеліус Ж. – «Flickan kom ifrån sin älsklings möte», «Var det en dröm?».

Середина ХХ ст.:

1. Пуленк Ф. – «Les chemins de l'amour», «C'est ainsi que tu es».

IV. Вітчизняні камерно-вокальні твори

1. Андрієвська О. – «Запливай же, роженко весела».
2. Біла О. – «Сумна калина», «Мрія», «З тобою й без тебе».
3. Гайдамака В. – «Айстри», «Скажи мені».
4. Ганзенко В. – «Журавлі летять», «Пісня весни».
5. Губаренко М. – Романси на вірші Тичини, Бажана, Симоненка.
6. Дремлюга Н. – «На білу гречку впали роси», «О, горе, горе серцю», «Прокидайтесь, серця таємниці».
7. Журман О. – «Пісня вітру», «Вечір над Дніпром».
8. Іщенко Г. – «Тихий вечір», «Пісня про надію».
9. Клебанов Д. – «Ой, одна я, одна», «Служанка», «У перетику ходила».
10. Колодуб Л. – «Осінь пісня», «Дорога вічності», «Незгасне кохання».
11. Кос-Анатольський А. – «Я лиш про тебе мрію», «Солов'їний романс», «Де ти тепер?».
12. Косенко М. – «Вони стояли мовчки», «Осінь вечір».
13. Левчук Л. – «Літо минуло», «Ніч над ставом».
14. Лисенко М. – «Айстри», «Безмежне поле», «Не забудь юних днів», «Нічого, нічого», «Молитва за Україну».
15. Людкевич С. – «Ти як квітка», «Не співайте мені пісень сумних».
16. Майборода Г. – «Айстри», «Не сумуй», «Спалений лист».
17. Мейтус Ю. – «Водопад», «Зозулі», «Маленька баллада», «Сон», «Сосна».
18. Надененко Ф. – «Без вас хочу сказати вам багато», «Де бувала, де ходила», «Сльози», «Силует», «Чого з'являєшся мені у сні».
19. Пилипей Л. – «Срібний дощ», «Я йду крізь ніч».
20. Сильвестров В. – «Посвята Шуберту», «Тиха музика», «Прощальна пісня».
21. Скорик М. – «Намалюй мені ніч», «Мелодія» (вокальна версія), «Не топчіть конвалій».

22. Степовий М. – «Не грай», «Ноктюрн», «Розвійтеся з вітром», «Степ».
23. Степовий Я. – «Зоре моя вечірняя» (сл. Т. Шевченка).
24. Стеценко К. – «Вечірня пісня», «Стоїть гора високая».
25. Шамо І. – «Ой, стрічечка до стрічечки», «Така її доля», «Чого мені тяжко».

V. Додатковий камерно-вокальний репертуар (XX–XXI ст.)

1. Анна Каріна Терехова (Україна) – «Пісня вітру», «Молитва до світанку».
2. Бенджамін Бріттен (Велика Британія) – «Songs from the Chinese», «Folk Song Arrangements».
3. Богдана Фільц (Україна) – «Молитва до музики», «Осінній романс».
4. Георгі Лігеті (Угорщина) – «Magyar Dalok» (вокальний цикл).
5. Оксана Линів / Ганна Гаврилець (Україна) – «Ave Maria», «Пори року» (вокальний цикл).
6. Пауль Гіндеміт (Німеччина) – «Das Marienleben» (вибрані пісні).
7. Самуель Барбер (США) – «Sure on this shining night», «The Daisies».

13. Рекомендована література

1. Антонюк В. Г. Постановка голосу: навчальний посібник для здобувачів вищих муз. навч. закладів. Київ : Українська ідея, 2000. 68 с.
2. Базилик Б.О. Орфоепія в співі: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів : ЛНУ ім. І.Франка, 2001. 126 с.
3. Бандрівська О. К. Науково-методичні праці /статті, рецензії/. Наукові збірки. В. 6. ЛДМА. Львів, 2002. 148 с.
4. Вишневська С. В. Основні принципи формування навичок вокально-ансамблевого виконавства : методичні рекомендації до дисципліни “Вокальний ансамбль” для здобувачів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки “Музичне мистецтво”. Івано-Франківськ : III-арт, 2014. 54 с.
5. Вишневська С. В. Основні дикційно-артикуляційні проблеми у вокальному виконавстві : методичні рекомендації до дисципліни “Сольний спів” для здобувачів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки “Музичне мистецтво”. Коломия : Вік, 2015. 36 с.
6. Вишневська С. В. Формування вокально-виконавського стилю різнофахових спеціалістів : методичні рекомендації по постановці голосу для здобувачів I-V курсів музичного факультету. Івано-Франківськ : «Плай» Прикарпатського університету ім. Василя Стефаника, 2012. 55 с.

7. Вілінська І.Н. Вокалізи для середнього голосу з фортепіано. Київ : Держ.вид-во образ-го м-ва і муз. л-ри УРСР, 1961. 75 с.
8. Воронін О. 30 вокалізів на основі народних пісень. Київ : Муз.Україна, 1991.
9. Гнидь Б. П..Історія вокального мистецтва. Київ : НМАУ, 1997. 320 с;
10. Голос людини і вокальна робота з ним: навч. видання / Стасько Г., Шуляр О. та ін. Івано-Франківськ, 2010. 336 с.
11. Голубєв П.В. Поради молодим педагогам-вокалістам. Київ : Муз. Україна, 1983. 62 с.
12. Євтушенко Д. Г. Роздуми про голос: нотатки педагога-вокаліста. Київ : Муз. Україна 1979. 91 с.
13. Єгоричева М.І. Вправи для розвитку вокальної техніки:навч.посібник. Київ : Музична Україна, 1977. 112 с.
14. Люш В.Д. Развитие и сохранение певческого голоса. Київ : Муз. Україна, 1988.
15. Стасько Г.Психотехніка співу у вокальній педагогіці. Івано-Франківськ : ПНУ ім. В.Стефаника, 2011. 174 с.
16. Шабутін С., Хміль С., Шабутіна І. Зцілення музикою. Афіни-Тернопіль : Підручники і посібники, 2006. 192 с.
17. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва. В 2 ч. Ч. 1 : монографія. Івано- Франківськ. Видав. «Плай» ПНУ ім.В. Стефаника, 2010. 352 с.
18. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва. В 2 ч. Ч. 2 : монографія. Івано-Франківськ : «Плай» ПНУ ім.В. Стефаника, 2010. 360 с.
19. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу : навч.-метод. посібник. Київ: ІЗМН, 1998. 159 с.

Навчальне електронне видання

КОНЦЕРТНО-КАМЕРНИЙ СПІВ

Програма та навчально-методичні матеріали

галузь знань 02 «Культура і мистецтво»
спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
освітньо-професійна програма «Академічний спів»
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Укладачі:

Вікторія Гіголаєва-Юрченко, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хорового диригування та академічного співу Харківської державної академії культури.

Лариса Давидович, старший викладач кафедри хорового диригування та академічного співу Харківської державної академії культури.

Комп'ютерний набір та верстка

В. О. Гіголаєва-Юрченко

Видається в авторській редакції

Адреса видавця:
ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057)731-13-85. e-mail: nmr-academy@xdak.ukr.education